

ویژگی‌های منطقه جنوب غربی آسیا

موقعیت

(جنوب غربی آسیا)

مثلث خاورمیانه چه مناطقی را در بر می‌گیرد؟

به نقشه توجه کنید. این نقشه، منطقه جنوب غربی آسیا را نشان می‌دهد. (بنابر نظر برخی صاحب‌نظران^۱، این منطقه را می‌توان تقریباً درون یک مثلث جای داد به طوری که اضلاع این مثلث از تنگه* بسفر و داردانل در ترکیه تا کوه‌های پامیر در مشرق و از آنجا تا خلیج عدن و باب‌المندب را دربر می‌گیرد.)

فَعَالِیْت بر عهده دانش آموز

- ۱- روی نقشه، مسیر سه ضلع مثلثی که منطقه جنوب غربی آسیا را در خود جای داده دنبال و رأس هر ضلع را پیدا کنید و نام ببرید.
- ۲- منطقه جنوب غربی آسیا به کدام قاره‌ها متصل است؟
- ۳- دریاها و اقیانوس‌های مهمی را که در این منطقه قرار دارد، روی نقشه پیدا کنید و نام ببرید.
- ۴- دو کشور وسیع منطقه جنوب غربی آسیا کدام‌اند؟

۱- حدود و موقعیت این منطقه، بنابر نظر و تأیید انجمن ژئوپولیتیک ایران، معین شده است.

ناهمواری

در جنوب غربی آسیا، سرزمین های بسیار بلند و سرزمین های پست و همواری وجود دارند: **ص** **غ**

سرزمین های مرتفع خاورمیانه شامل کدام کوه ها است؟

(*کوه های بلند ایران که به ارتفاعات ترکیه و قفقاز*

می پیوندند، سرزمین های مرتفع این منطقه را تشکیل می دهند. سرزمین های پست و جلگه ای جنوب غربی آسیا کدامند؟

(*از سرزمین های پست و جلگه ای پهناور در این منطقه جلگه بین النهرین در غرب ایران و جلگه سند در شرق ایران از ابرفت دجله و فرات از ابرفت رود سند را می توان نام برد. این جلگه ها از ابرفت کدام رودها به وجود آمده اند؟ نام ببرید.

نواحی خشک منطقه جنوب غربی آسیا را نام ببرید؟

(*بیابان بزرگ عربستان، دشت کویر و دشت لوت نیز از نواحی پست و خشک این منطقه هستند) بیابان ریح الخالی در کجا قرار دارد؟ بیابان بزرگ عربستان،

ریح الخالی در شبه جزیره عربستان حدود ۶۴۰/۰۰۰ کیلومتر مربع

یعنی تقریباً ۲/۵ برابر کشور انگلستان، وسعت دارد.)

○ بیابان ریح الخالی، عربستان

علت پیدایش آب و هوای مختلف در منطقه جنوب غربی آسیا چیست؟ آب و هوا

○ کوه آرارات، ترکیه

(با توجه به وسعت زیاد و تنوع ناهمواری‌ها، در این منطقه آب و هوای گوناگونی به وجود آمده است.)
نواحی مرتفع جنوب غربی آسیا از نظر آب و هوا چگونه اند؟

* نواحی مرتفع و کوهستانی منطقه، در زمستان آب و هوای سرد و در تابستان آب و هوای معتدل دارد. بارش برف و باران فراوان موجب پدید آمدن پوشش گیاهی فراوان در دامنه کوه‌ها شده است.

کدام مناطق جنوب غربی آسیا آب و هوای گرم و خشک دارند؟
* در بخش‌های وسیعی از منطقه جنوب غربی آسیا، آب و

هوای گرم و خشک یا نیمه‌خشک حکمفرماست. بیابان‌های وسیع منطقه، آب و هوای گرم و خشک دارند. کمبود آب شیرین یکی از

مسائل مهم منطقه جنوب غربی آسیا است که گاهی باعث اختلافات و نزاع‌هایی بین کشورها بر سر منابع آبی رودخانه‌ها شده است.

از لحاظ طبیعی یکی از مسائل مردمان جنوب غربی آسیا که باعث نزاع بین آنها شده است چیست؟ کمبود آب شیرین

بیابان به جایی گفته می‌شود که میزان بارندگی سالیانه آن کمتر از ۵۰ میلی‌متر و میزان تبخیر آن بیش از بارش باشد. در برخی مناطق بیابانی گاهی سال‌ها حتی یک قطره باران نیز نمی‌بارد. بیابان‌ها از نظر پوشش گیاهی فقیرند و در آنها ماسه‌های روان همه‌جا را پوشانده و شکل‌های مختلفی را پدید آورده‌اند.

چه مناطقی در منطقه جنوب غربی آسیا آب و هوای گرم دارند؟

○ باغ‌های زیتون، لبنان

* آن بخش از سرزمین‌هایی که در سواحل دریاهای این منطقه قرار گرفته‌اند، آب و هوای متفاوتی دارند. سرزمین‌های واقع در سواحل گرم خلیج فارس، دریای عمان و اقیانوس هند و دریای سرخ، آب و هوای گرم دارند اما رطوبت هوا به دلیل نزدیکی به دریا زیاد بوده و حالت شرجی به وجود آورده است.

کدام قسمت ناحیه جنوب غربی آسیا آب و هوای مدیترانه‌ای دارد؟
(اما سرزمین‌های واقع در اطراف دریای مدیترانه، آب و هوای مدیترانه‌ای چه ویژگی‌هایی دارد؟)
هوای مدیترانه‌ای دارند. (در آب و هوای مدیترانه‌ای زمستان‌ها معتدل و پرباران و تابستان‌ها گرم و خشک است)

فعالیت

۵- با توجه به نقشه، برای هر یک از انواع آب و هوا، شهر یا منطقه‌ای در آسیای جنوب غربی پیدا کنید و بنویسید :

آب و هوای گرم و خشک ، آب و هوای گرم و شرجی ، آب و هوای مدیترانه‌ای ، آب و هوای سرد کوهستانی
(عربستان / بیابانهای ایران) (سواحل جنوبی ایران) (سواحل دریای مدیترانه) (رشته کوه‌های بلند ایران / کشورهایی مثل لبنان / سوریه / افغانستان / قفقاز /

ویژگی‌های انسانی و اقتصادی

منطقه جنوب غربی آسیا یکی از نخستین کانون‌های تمدنی جهان است. سال گذشته با بعضی تمدن‌های باستانی که در ایران و بین‌النهرین شکل گرفته و چند هزار سال قدمت دارند، آشنا شدید. جمعیت: در این منطقه، اقوام گوناگونی زندگی می‌کنند. به نمودار جمعیتی کشورهای جنوب غربی آسیا دقت کنید.

○ چهره کودکان عرب

○ چهره کودک تاجیک

○ چهره کودکان پاکستانی

مقایسه جمعیت کشورهای آسیای جنوب غربی

پر متکلم‌ترین زبان‌های منطقه جنوب غربی آسیا کدامند؟

زبان (زبان‌های عربی، فارسی، ترکی و اردو پرتکلم‌ترین گروه‌های زبانی در منطقه آسیای جنوب غربی هستند.)

فعالیت بر عهده دانش آموز

۶- با توجه به نمودار، سه مورد از پرجمعیت‌ترین کشورهای منطقه را نام ببرید.

۷- از هر گروه زبانی در منطقه آسیای جنوب غربی، یک کشور مثال بزنید.

دین: منطقه جنوب غربی آسیا، کانون ظهور ادیان توحیدی بوده است. **ص. غ** ادیان الهی که در منطقه جنوب غربی آسیا ظهور کرده اند کدامند؟ ادیان الهی یهود، مسیحیت و اسلام در این منطقه ظهور کرده اند. بیش از ۹۰ درصد مردم منطقه، مسلمان هستند. این منطقه قلب تمدن اسلامی محسوب می‌شود.

چند درصد از مردمان منطقه جنوب غربی آسیا مسلمانند؟

۱۲۵

از کدام منطقه بعنوان قطب تمدن اسلامی یاد شده است؟ جنوب غربی آسیا

فعالیت‌های اقتصادی

ثروت‌های خدادادی اغلب کشورهای جنوب غربی آسیا کدامند؟

* اغلب کشورهای منطقه جنوب غربی آسیا دارای

ذخایر نفتی و گاز، این ثروت خدادادی هستند، اما متأسفانه بیشتر کشورهای منطقه جنوب غربی آسیا واردکننده کالاهای هستند؟ بیشتر آنها از نظر اقتصادی به صادرات نفت وابسته بوده و

ماشین‌آلات، مواد غذایی، دارو و انواع کالاهای مصرفی را بیشترین منابع درآمدی کشورهای عربستان چیست؟ از کشورهای دیگر وارد می‌کنند. کشور عربستان علاوه بر

صادرات نفت، همه ساله درآمد زیادی را از طریق مراسم حج و سفر میلیون‌ها زائر به این کشور نصیب خود می‌کند.

○ استانبول، ترکیه، مسجد ایاصوفیا و تجارت و بازرگانی متحول کنند؟

* بعضی کشورهای منطقه جنوب غربی آسیا توانسته‌اند اقتصاد خود را از طریق گردشگری و گردشگری یا تجارت و بازرگانی، اقتصاد خود را متحول کنند و

درآمد زیادی به دست بیاورند، مانند ترکیه و امارات متحده عربی.

کشور ایران تاکنون چگونه توانسته است به پیشرفت‌های بزرگی دست یابد؟ * ایران با استفاده صحیح از ظرفیت‌های داخلی

همچون کشاورزی، صنایع پتروشیمی و فولاد، ترانزیت،

گردشگری و اقتصاد دانش بنیان * تاکنون به پیشرفت‌های

بزرگی دست یافته و می‌تواند جایگاه نخست اقتصاد غرب

آسیا را در آینده از آن خود کند.

○ شهرک علمی و تحقیقاتی اصفهان

چرا دو کشور عراق و افغانستان نتوانسته‌اند از نظر اقتصادی پیشرفت کنند؟

* برخی کشورهای دیگر منطقه نیز به دلیل جنگ،

اشغال نظامی توسط آمریکا و نبود امنیت، نتوانسته‌اند از

نظر اقتصادی پیشرفت کنند و وضعیت چندان مناسبی ندارند،

مانند: عراق و افغانستان.

→ دو کشور جنوب غربی آسیا که به دلیل اشغال نظامی و جنگ و نبود امنیت نتوانسته‌اند پیشرفت کنند کدامند؟

○ کابل، افغانستان

فعالیت

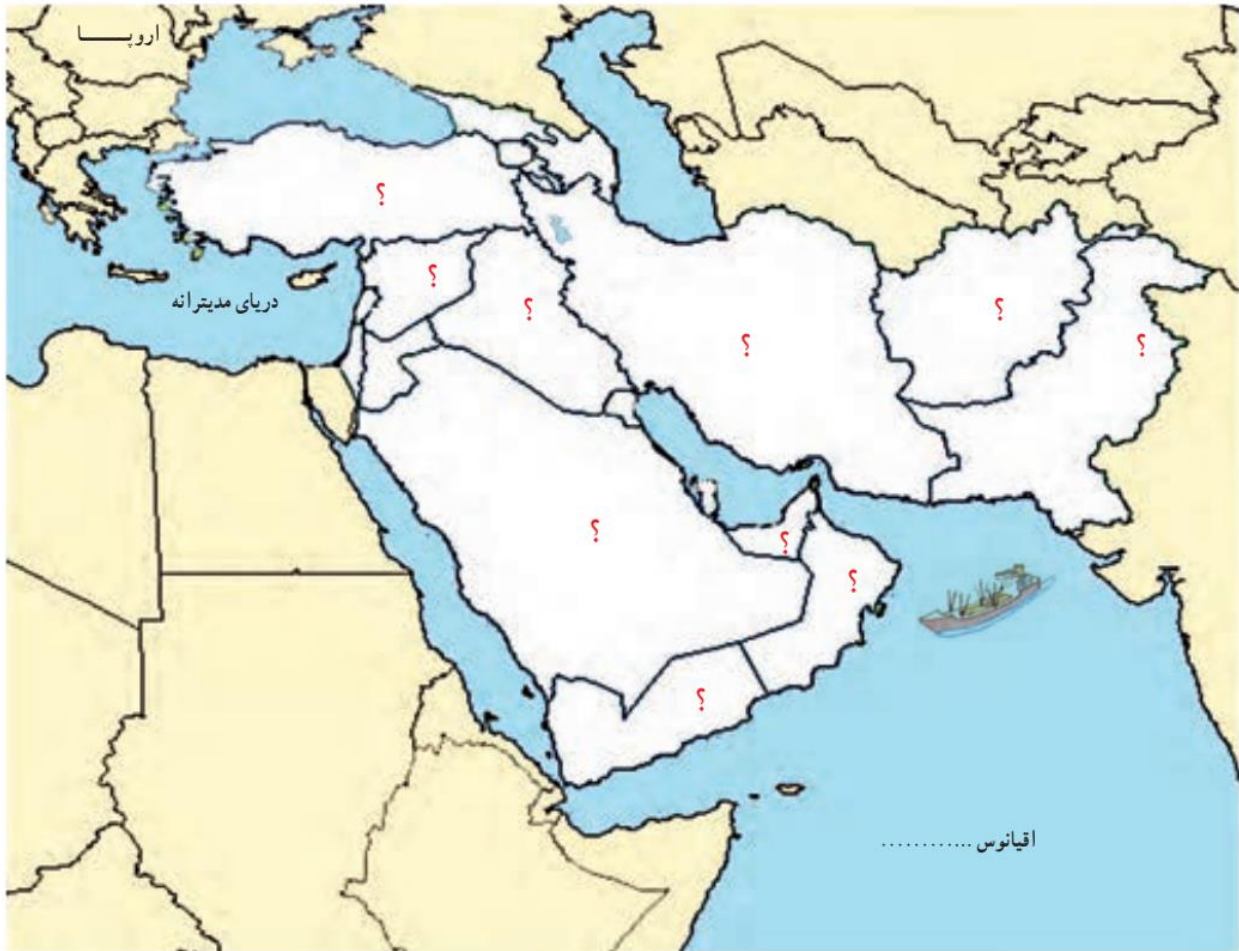
۸- گفت‌وگو کنید: به نظر شما کشورهایی که اقتصاد آنها وابسته به نفت است، با چه مشکلاتی روبه‌رو می‌شوند؟ وابستگی کشور به نفت از لحاظ دخل و خرج/ بحرانهای شدید اقتصادی در صورت کاهش قیمت نفت/ توجه کمتر به تولید و کارآفرینی

۹- کدام عوامل مردم منطقه آسیای جنوب غربی را به هم نزدیک‌تر می‌کند؟

۱۰- ایران در ساخت تجهیزات پزشکی و نظامی بسیار پیشرفته، سلول‌های بنیادی، نانو فناوری و... که نمونه‌هایی از اقتصاد دانش بنیان است، دارای رتبه بالا در جهان است. فکر می‌کنید چرا اقتصاد متکی بر دانش بر اقتصاد متکی بر فروش نفت خام، برتری دارد؟

۱۱- کاربرگه شماره (۱۳) نقشه‌خوانی آسیای جنوب غربی را انجام دهید. چون اقتصاد دانش بنیان با استفاده مؤثرتر و کاربرد دانش در جهت گسترش ظرفیتهای و بهبود سطح بهره برداری از منابع در راستای افزایش تولید ملی است و دارای ارزش افزوده بیشتری است

کاربرگه شماره ۱۳ نقشه آسیای جنوب غربی

- روی نقشه نام مکان‌های مورد نظر را بنویسید.
- نام دریاها و اقیانوس مهم منطقه
  - نام تنگه‌های بسفر، داردانل، هرمز، باب المندب و کانال سوئز
  - نام کشورهایی که با علامت ؟ مشخص شده است.
  - کشور ایران را با رنگ سبز و بقیه کشورها را با رنگی دیگر نشان دهید.
  - اگر یک کشتی بخواهد از دریای عمان به دریای مدیترانه و از آنجا به کشورهای اروپایی برود باید از کدام دریاها و تنگه‌ها عبور کند؟ روی نقشه ترسیم کنید.
  - روی کشورهای نفت‌خیز منطقه، علامت ⚡ بگذارید.